Nr. 247 **Doos Gazette** **december 2022**

guido.vandermarliere@telenet.be

Boerenbetweterigheid uit het verleden
*
Wanneer de slagher 't verken krouwt
Het mes hij in de keel dan douwt
*
Doos Gazette, een slim schrift des tijds met meer dan 700 lezers

Beste abonnee

'*t Neerhof*

Lees de geschiedenis van Poperinghe

Dank zij de goede zorgen van **Jean Boidin** *is het DiMPop de website van 't Neerhof weer aangegroeid en loopt het nu tot en met* **1637.**

https://tneerhofvzw.be/

Het DiMPop

Jaar1636

De stadsrekening1636-1637

Uit de stadsrekening van het jaar 1636 - 1637 blijkt onder andere dat de nieuwe bisschop van Ieper - Jansenius - hier in Poperinghe zijn blyde incomst deed.
De man zou een speciale reputatie opbouwen.

https://tneerhofvzw.be/pop/2021/1600/Jaar1636stadsrekening1636-1637.pdf

Jaar1637

Een jaar met de dreiging van 'de pest' - een jaar waarin weer van alles gebeurde - met gekijf en geruzie - Poperinghe op zijn best.

https://tneerhofvzw.be/pop/2021/1600/Jaar1637.pdf

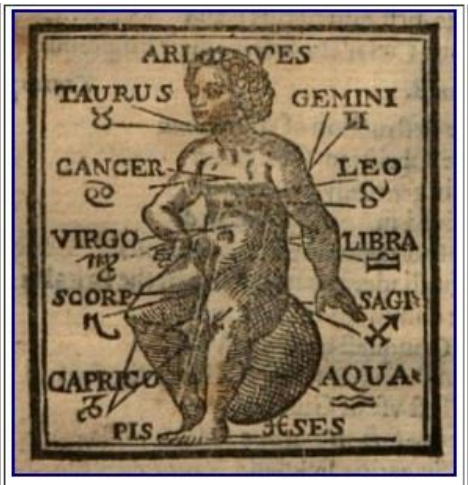

Jaar1637

boeten

Ik heb hier eens alle boeten die dit jaar in de register van de boeten genoteerd waren, overgenomen. Waarvoor kon men in die tijd allemaal een boete krijgen?

https://tneerhofvzw.be/pop/2021/1600/Jaar1637Boeten.pdf

Jaar1637

de zaak van Chrystyne Leroy

Het uitgebreide dossier over Christyne Leroy.
Was ze nu al dan niet verkracht?
Had ze zelf ooit mannen verleid?

https://tneerhofvzw.be/pop/2021/1600/Jaar1637DezaakvanChristyneLeroy.pdf

Jaar1637

hoeve Quaghebeur

De hoeve Quaghebeur is één van de best bewaarde hoeves te Poperinghe - en dit is het oudste stuk dat we gevonden hebben over deze hoeve- de aankoopt van de familie Quaghebeur van de hoeve en de gronden.

https://tneerhofvzw.be/pop/2021/1600/Jaar1637HoeveQuaghebeur.pdf

Het DiMHop

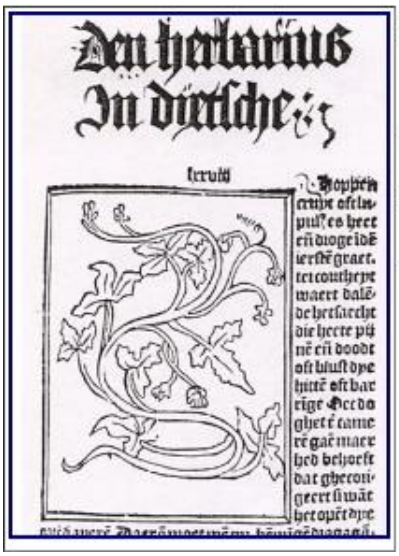

hop&bier 1500-1540 -

Alle documenten over de hop uit het

Poperings stadsarchief voor de jaren 1500 - 1540 en daar nog

wat bij

https://tneerhofvzw.be/hop/2022/Hop&bier1500-1540.pdf

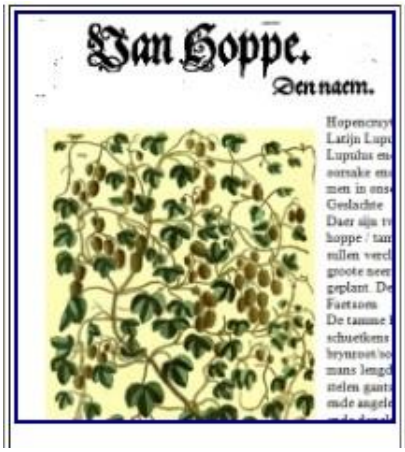

hop&bier 1540-1545 -

Alle documenten over de hop uit het

Poperings stadsarchief voor de jaren 1540 - 1545 en daar nog

wat bij

https://tneerhofvzw.be/hop/2022/Hop&bier1540-1545.pdf

hop&bier 1546-1550 -

Alle documenten over de hop uit het

Poperings stadsarchief voor de jaren 1546 - 1550 en daar nog

wat bij

https://tneerhofvzw.be/hop/2022/Hop&bier1546-1549.pdf

hop&bier 1550-1555 -

Alle documenten over de hop uit het

Poperings stadsarchief voor de jaren 1550 - 1555 en daar nog

wat bij

https://tneerhofvzw.be/hop/2022/Hop&bier1550-1555.pdf

hop&bier 1556-1560 -

Alle documenten over de hop uit het
Poperings stadsarchief voor de jaren 1556 - 1560 en daar nog
wat bij

https://tneerhofvzw.be/hop/2022/Hop&bier1556-1560.pdf

hop&bier1560-1565

Alle documenten over de hop uit het Poperings stadsarchief
voor de jaren 1560 - 1565 en daar nog wat bij

https://tneerhofvzw.be/hop/2022/Hop&bier1560-1565.pdf

hop&bier1563Dekeikoppen

De Onze Vrouwe-ommegang van 1563 te Antwerpen - Elck heeft eenen keyken dat hem somtijts quelt !

https://tneerhofvzw.be/hop/2022/Hop&bier1563De%20keikoppen%20en%20Meester%20Ghybe.pdf

hop&bier1566-1570

Alle documenten over de hop uit het Poperings stadsarchief voor de jaren 1566 - 1570 en daar nog wat bij

https://tneerhofvzw.be/hop/2022/Hop&bier1566-1570.pdf

hop&bier1571-1575

Alle documenten over de hop uit het Poperings stadsarchief voor de jaren 1571 - 1575 en daar nog wat bij

https://tneerhofvzw.be/hop/2022/Hop&bier1571-1575.pdf

Jaar 1576

Scot

Hoe men in 1576 hop kweekte in Poperinge.
Een reportage van een industriële spion.

https://tneerhofvzw.be/hop/2021hop/Scot.ipad.mp4

hop&bier1576-1580

Alle documenten over de hop uit het Poperings stadsarchief voor de jaren 1576 - 1580 en daar nog wat bij

https://tneerhofvzw.be/hop/2022/Hop&bier1576-1580.pdf

Volgend jaar zullen we in de Hopast van ’t Neerhof de klemtoon leggen op het bier en de hopteelt te Poperinghe in de 16de eeuw.

En daartoe heeft **Frank Leuridan** zich bereid verklaard om te zorgen dat al het materiaal dat in die tijd gebruikt werd binnen de hopteelt – te zien zal zijn. Zoals iedereen weet is Frank een verwoede verzamelaar van oud materiaal – niet alleen rond de hopteelt – en restaureert hij al die oude stukken.

Om dit project te realiseren maken we gebruik van het boek van Scot – waarin onder andere deze tekening zit:

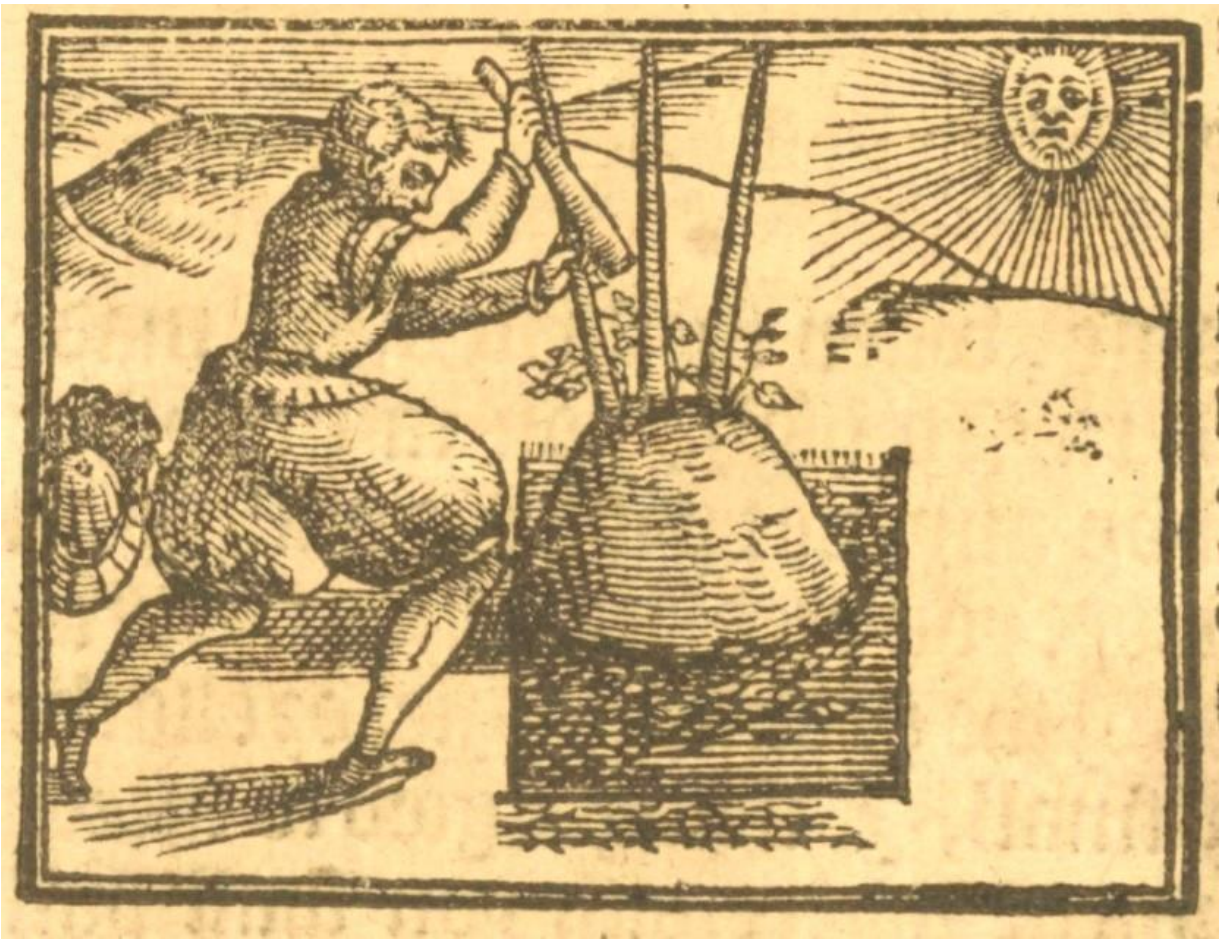

Een 16de eeuwse Popeirngse hopboer die ergens rond de maand april zijn hopstaken – elzen in dit geval – in zijn ‘hommelpit’ monteert. Hij gebruikt daarvoor een grote houten stamper waarmee hij de aarde vaststampt.

Frank en ik gingen samen op zoek naar wat voor materiaal hij al had – en effectief daar dook ook een dergelijke ‘stamper’ op.
Vergelijk eens de stamper van op het prentje uit 1578 – dat dit jaar dus 444 jaar oud is – met de stamper die Frank in zijn hand houdt en je moet toegeven – deze zijn identiek.
Nu nog de rest samen krijgen!

Ik ben momenteel alles wat met bier en hop te maken heeft uit het Poperings stadsarchief voor de 16de eeuw samen aan het brengen binnen het DiMHop – ons DIgitaal Museum voor de HOP.
En daarbij zal natuurlijk een belangrijke klemtoon gelegd worden op het boek van Scot met zijn reportage over hoe men te Poperinghe in de tijd hop kweekte.
Daarnaast komt er ook een rubriek rond de opbouw van het ‘warranderingssysteem’ voor de hop met de verschillende stappen hoe dit door de jaren gegroeid is.
We kunnen ook niet voorbij gaan aan de Poperingse ‘kei’ – die in de 16de eeuw in het hoofd van velen ‘lutterde’.
We gaan ook de hopast uit die tijd behandelen en we doen er nog wel wat andere zaken bij.
Blijf de publicatie van deze oude stukken volgende maanden via ‘Doos gazette’ volgen !

We blijven zoeken naar iemand die ons ‘historisch’ hopveldje wil ‘bemoederen’ of ‘bevaderen’ en dat samen met ons uitwerken. Het blijft de bedoeling dat we hier ‘experimentele archeologie’ uittesten door opnieuw ‘hommelpitten en hop op staken te gaan kweken en dit aan de hand van de oude hopsoorten. Een levend hopmuseum!
Voel je je geroepen – neem dan contact op via mail.

Bezoek de hopast van ’t Neerhof

Krombeekseweg 32
8970 Poperinge
Webstek:
https://tneerhofvzw.be

Groepen van minimum 8 en maximum 20 personen kunnen de hopast van ’t Neerhof bezoeken – aan 10 euro per persoon – op afspraak met:
Guido.vandermarliere@telenet.be

Het bezoek kan doorgaan ofwel in de voormiddag vanaf 9.30 uur – ofwel in de namiddag vanaf 14.00 uur – zoals gewenst.

Voor het **werkjaar 2023** leggen we de klemtoon op de hopteelt in de 16de eeuw te Poperinghe – en dit aan de hand van een verzameling archiefdocumenten.

Hoe is de ‘warrandering van den hommel’ gegroeid?
Hoe komt het dat Scot in 1576 een uitgebreide reportage maakte over de hopteelt in Poperinghe?
Hoe kweekte men toen hop? Welk materiaal had men toen? Hoe zag de hopast er uit?

Ieder bezoek wordt afgesloten met een keuze uit verschillende fimpjes rond de hopteelt in Poperinghe met telkens minstesn ééntje over de ‘Hommelplok’ van de laatste jaren – bij één van de hopboeren van de streek.

Sint Nicolaas

Die Sint Nicolaas is toch een brave man!
Wie minde hem niet in zijn kinderjaren?
Ga, spreek er eens de lieve kleinen van,
Zij zullen U eenpariglijk verklaren:
Ja, sint Niklaas, dat is een goede Sant,
Hij brengt ons suikergoed en peperkoeken,
En op zijn feest, wijst Hij nooit van de hand,
Al wat de brave kinderen hem verzoeken

Maar niet alleen de kindren maakt hij blij,
Ook groote menschen gaan bij Hem soms klagen,
bij vinden troost Hem ten allen tij
't Zij op zijn feest, het zij op ander dagen;
Ja, sint Niklaas, dat is een goede Sant,
Hij schenkt de lieve kleinen peperkoeken,
Maar doet ook soms een braven man ter hand
Aan meisjes die ’t hem vuriglijk verzoeken

Een Eva's kind, dat gaarne paren zou,
Bad Hem reeds lang ..... ze was reeds in de dertig;
't scheen of sint Niklaas niet luistren wou :
Dat vond zij in ’t geheel van Hem niet pertig
En, ras gestoord, lijk de Eva’s kindren al
Sprak zij den Heilige van de peperkoeken

Dus aan: Gij wilt, mij niet verhooren? 'k Zal
't U langer ook niet vruchteloos verzoeken.

Ze nam zijn beeld vol gramschap van de schouw,
En wierp het door het vensterraam naar buiten :
Zoo leed Niklaas de smaad der jonge vrouw
Maar hoort ze daar geen schreeuw, of zoo iets, uiten?
Ja, in de straat, een jonkman ving op ’t hoofd
De beeltnis van de Sant der peperkoeken
En, door de pijn van zijn geduld beroofd
Kwam hij, vergramd, naar binnen uitleg zoeken.

Hij bloedde nog aan 't hoofd, en zag haar aan
Met vlammend oog; en zij, ze stond te beven
« Ach, jongling’ sprak ze ‘ik heb u leed gedaan
Maar, en ze weende, Wil het mij vergeven,
Dan legde zij hem de oorzaak van 't geval
Rechtzinnig uit, en deed er geene doeken
Of windsels aan. De jongling, door dit al
Ontroerd, kreeg lust om zelf haartoe verzoeken.

En suikerzoet werd nu zijn gram gelaat:
‘Mejuffer,’ zei hij ‘'k moet u vast beklagen
Dat gij zoo slecht den heilgen Man verstaat:
Wijl gij hem smaadt, verhoort hij uwe vragen;
En, om u dit voor goed te doen verstaan,
Wil ik u straks en hand en hart verzoeken .....’
Zij stond het toe … nu danken zij voortaan
Te zaam de heilge van de peperkoeken.

Ze zeggen dat Sinterklaas niet bestaat: Een Turksen heilige die geschenken uitdeelt aan blanke kinderen !

Uit - Ydelheyt des werelts door Adrianus Poirters – 1645

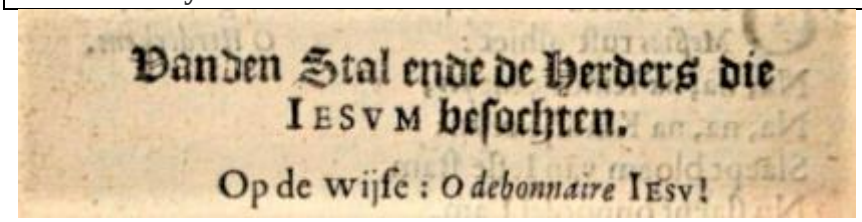
Vanden Stal ende de Herders die
IESVM besochten.
Op de wijse : *O debonnaire* IESV!

Och daer en is in desen stal
Niet met al
Onder dit kleyn dack
Is gheen ghemack
Jesus light hier
Sonder vyer,
En den windt
Ghelyck een kindt
vol van druck
en vol van ongeluck
Siet hy light daer op het story
En hy is ghedeckt met hoy
Is dit voor een coninghs kindt niet moy?

2 – Een ieghelyck die gaet ter sy
Oft voor-by
Daer is gheen besoeck
In desen hoeck
Noch aen de deur
Staet monsieur
Noch mevrouw
Sy vreest de kouw
Daer is hier
Noch maert, noch camenier
Joseph die gaet op en neer
Josepch die gaet wegh en weer
Joseph dient den nieuw gheboren heer

3 – Ick sagh daer maer wat herders by
Twee of dry
En besyden stondt
Den herders hondt
D’een die brocht aen
Melck en saen,
D’ander quam
Met een wit lam
’t derde schonck
Het kindt een duvyejonck
En doen namen sy hun fluyt
Maeckten t’samen soet gheluyt,
Daer mé ginghen sy den stal weer uyt

‘Kruisafneming’: schilderij van eind 15 de/begin 16de eeuw van de Sint-Vedastuskerk Reningelst – Bert Lemahieu

De reis van het schilderij

De reis van het schilderij

Hoe kwam de kerk van Reningelst in het bezit van dit kostbaar kunstwerk? Sommigen veronderstellen dat dit eigendom was van de Heren van Reningelst en dat de laatste kasteelheer Graaf Albert F. M. Imbert de la Basecque dit kunstwerk aan de kerk van Reningelst heeft geschonken. Anderen beweren dat deze veronderstelling naar het rijk van de fabelen mag verwezen worden…
Over de herkomst van het schilderij tast men dus nog volledig in het duister. Een diepgaand onderzoek zou dit eventueel kunnen verduidelijken.

Men gaat er vanuit dat dit schilderij het linkerluik is van een diptiek of tweeluik. Er is al lang een vermoeden dat vele van die vijftiende-eeuwse panelen die nu los van elkaar in diverse musea te zien zijn, samen horen als een diptiek. Velen zijn in de loop der tijden gescheiden. Vooral in de negentiende eeuw hebben kunsthandelaars de paneel-paren uit elkaar gehaald om te voldoen aan de groeiende vraag naar Vlaamse Primitieven. Waarschijnlijk is hetzelfde gebeurd met deze ‘Kruisafneming’. Men heeft er het raden naar waar het rechterluik zich nu bevindt.

In de polis van de brandverzekering voor de kerk van 1892 wordt de volledige inboedel van de kerk beschreven, maar geen vermelding van dit schilderij.

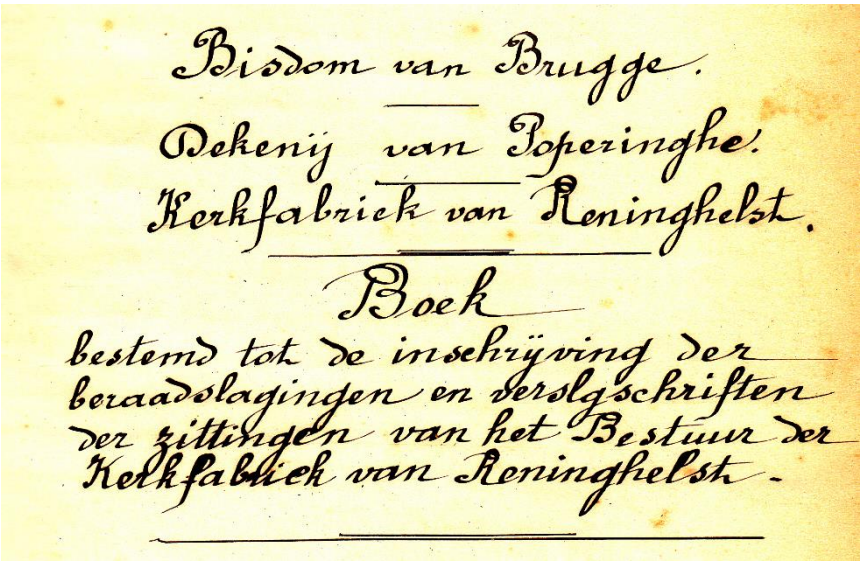
Bisdom van Brugge.
Dekenij van Poperinghe.
Kerkfabriek van Reninghelst.
Boek
bestemd tot de inschrijving der beraadslagingen en verslgschriften der zittingen van het Bestuur der Kerkfabriek van Reninghelst.

In dit boek van de Kerkfabriek wordt in de zitting van 07-01-1923 onder punt 3 melding gemaakt van 5 kerkschilderijen die zouden hersteld worden door Corneel Leegenhoek-Bernolet (1880-1940) uit Brugge. Er staat niets te lezen over de ‘Kruisafneming’. Misschien bevond dat schilderij zich op dit moment in de pastorie…

Zitting van den 7 Januari 1923

Tegenwoordig de Heeren Duquesnoy, Pastoor; Planequeel, Voorzitter; Camerlynck, Bossaert, Kestelyn, Leden.

De zitting heeft plaats in de Pastorij, om vier uur namiddag.

3e Vijf kerkschilderijen:

a) De drij koningen, aanbidding in de geboorte van Christus, op doek, gemaakt volgens d'Hr. Leegenhoek-Bernolet, van Brugge door de school „Jonge Quellinus", rond 1640 - 2.25 x 1.55.

b) De Roozenkrans (2.42 x 2.-) O. L. Vrouw en Hl. Dominicus, door Jean de Rheyn van Duinkerke, rond 1650, op doek, met het wapenschild van de familie Buttael aan den ondersten linker hoek.

c) H. Sebastiaan (2.50 x 1.75) op doek, getekend Desrumaux invenit (van Yper), einde 17e eeuw.

d) H. Sebastiaan (1.05 x 0.86) op hout, school Vanoost, 17e eeuw.

e) De vier Evangelisten (1.18 x 1.60), op doek, school Jordaans, begin 17e eeuw.

verdienen zoo haast mogelijk hersteld te worden.

De heer Leegenhoek-Bernolet, aannemer van herstellingen aan schilderijen, te Brugge, heeft zich aangeboden om deze vijf schilderijen af te kuischen, te verdoeken, te vernissen en met nieuwe kaders te

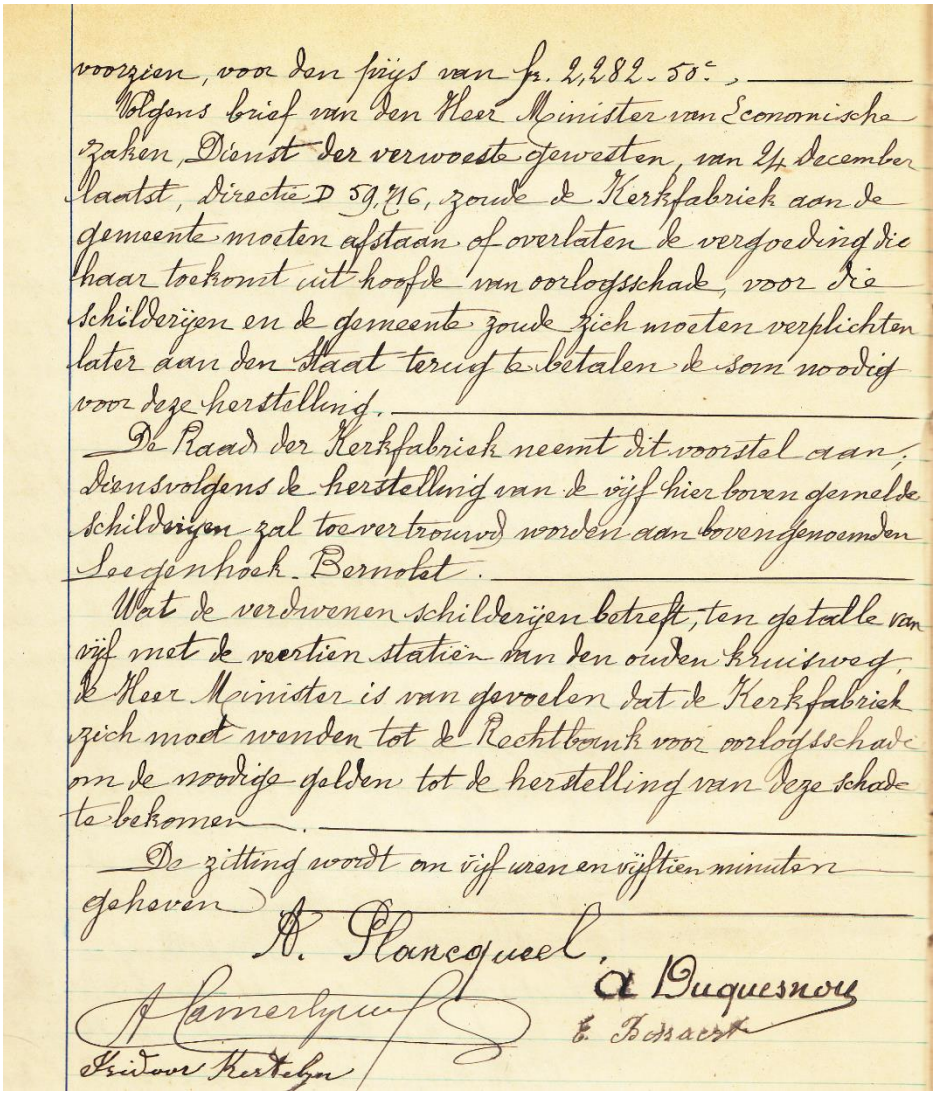

voorzien, voor den prijs van fr. 2,282-50c.,

Volgens brief van den Heer Minister van Economische zaken, Dienst der verwoeste gewesten, van 24 December laatst, directie D 59,716, zoude de Kerkfabriek aan de gemeente moeten afstaan of overlaten de vergoeding die haar toekomt uit hoofde van oorlogsschade, voor de schilderijen en de gemeente zoude zich moeten verplichten later aan den Staat terug te betalen de som noodig voor deze herstelling.

De Raad der Kerkfabriek neemt dit voorstel aan; dienvolgens de herstelling van de vijf hier boven gemelde schilderijen zal toevertrouwd worden aan bovengenoemden Joegenhoek-Bernolst.

Wat de verdwenen schilderijen betreft, ten getalle van vijf met de veertien statien van den ouden kruisweg, de Heer Minister is van gevoelen dat de Kerkfabriek zich moet wenden tot de Rechtbank voor oorlogsschade om de noodige gelden tot de herstelling van deze schade te bekomen.

De zitting wordt om vijf uren en vijftien minuten geheven.

A. Planckaert. A Duquesnoy

E. Bossaert

Fr. Vander Kerkhove

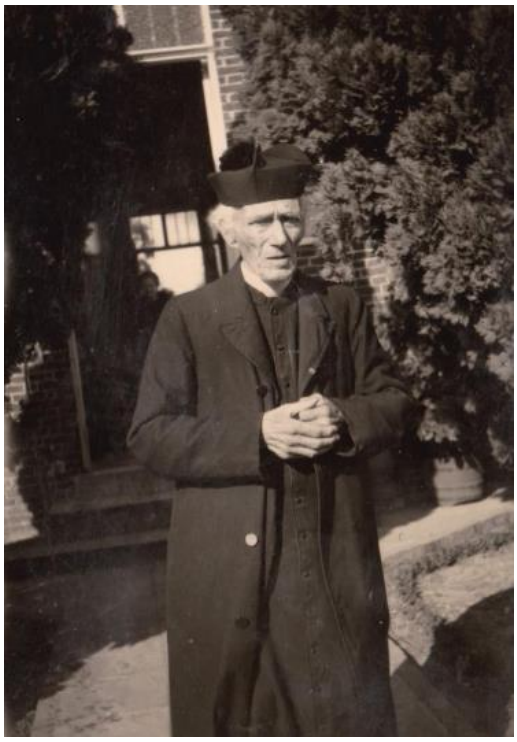

In het Rijksarchief te Brugge bevindt zich een schatting uit 1935 van *"Meubelen en voorwerpen die zich bevinden in en toebehoren aan de Sint-Vedastuskerk van Reningelst"*. Hierin wordt met geen woord gerept over dat schilderij.

Vóór de tweede wereldoorlog maakte de Poperingse kunstschilder, wijlen Leopold Beun, er E.H. Duquesnoy attent op dat het schilderij 'De kruisafneming' een zeer oud en waardevol kunstwerk was. Het verhuisde dadelijk in de brandkast van de kerk en overleefde weggeborgen het oorlogsgebeuren.

E.H. Duquesnoy was pastoor van de Sint-Vedastusparochie te Reningelst van 23 december 1908 tot 10 oktober 1945.

Leopold Beun was een kunstschilder. Hij genoot zijn opleiding aan de Academie te Poperinge, leefde een periode als kluizenaar, maar vestigde zich tenslotte terug te Poperinge. Hij schilderde voornamelijk landschappen. Hij was de stichter en eerste voorzitter van de Kring Hoppeland. Hij was tevens lid van de 'Ypersche Kunstkring'. Enkele van zijn kunstwerken waren in juni 2019 te zien in de tentoonstelling '2x Kunst', die doorging in de Poperingse bibliotheek.

Vóór de tweede wereldoorlog maakte de Poperingse kunstschilder, wijlen Leopold Beun, er E.H. Duquesnoy attent op dat het schilderij 'De kruisafneming' een zeer oud en waardevol kunstwerk was. Het verhuisde dadelijk in de brandkast van de kerk en overleefde weggeborgen het oorlogsgebeuren.

E.H. Duquesnoy was pastoor van de Sint-Vedastusparochie te Reningelst van 23 december 1908 tot 10 oktober 1945.

Leopold Beun was een kunstschilder. Hij genoot zijn opleiding aan de Academie te Poperinge, leefde een periode als kluizenaar, maar vestigde zich tenslotte terug te Poperinge. Hij schilderde voornamelijk landschappen. Hij was de stichter en eerste voorzitter van de Kring Hoppeland. Hij was tevens lid van de 'Ypersche Kunstkring'. Enkele van zijn kunstwerken waren in juni 2019 te zien in de tentoonstelling '2x Kunst', die doorging in de Poperingse bibliotheek.

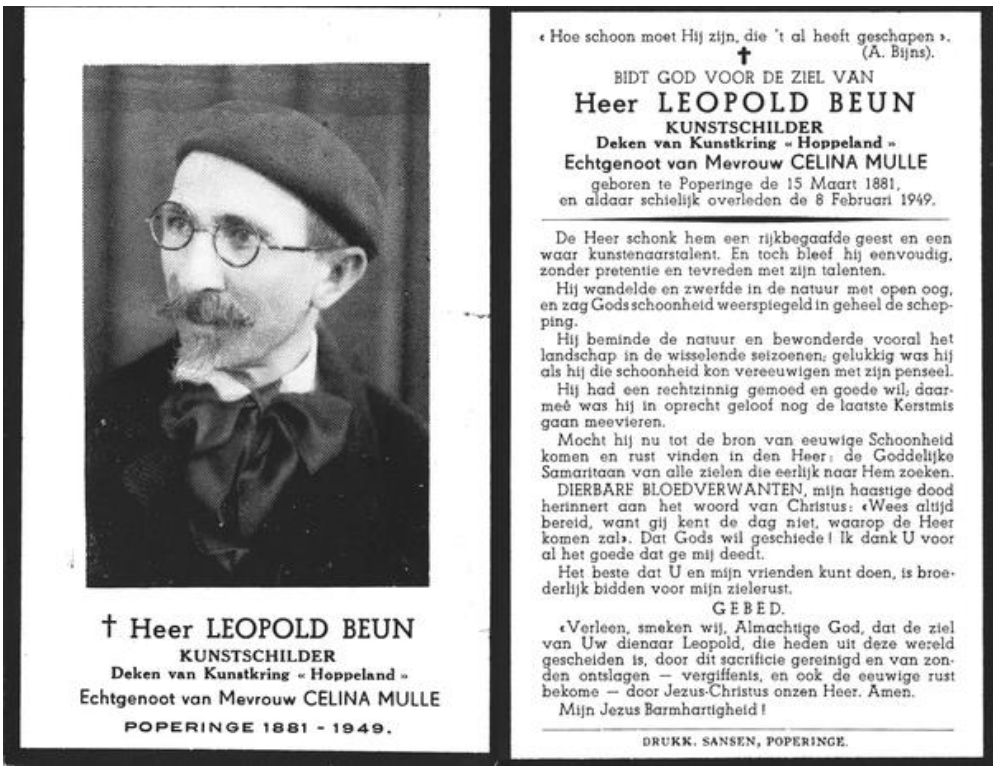

† Heer LEOPOLD BEUN
KUNSTSCHILDER
Deken van Kunstkring « Hoppeland »
Echtgenoot van Mevrouw CELINA MULLE
POPERINGE 1881 - 1949.

« Hoe schoon moet Hij zijn, die 't al heeft geschapen ».
(A. Bijns).

†

BIDT GOD VOOR DE ZIEL VAN
Heer LEOPOLD BEUN
KUNSTSCHILDER
Deken van Kunstkring « Hoppeland »
Echtgenoot van Mevrouw CELINA MULLE
geboren te Poperinge de 15 Maart 1881,
en aldaar schielijk overleden de 8 Februari 1949.

De Heer schonk hem een rijkbegaafde geest en een waar kunstenaarstalent. En toch bleef hij eenvoudig, zonder pretentie en tevreden met zijn talenten.

Hij wandelde en zwerfde in de natuur met open oog, en zag Gods schoonheid weerspiegeld in geheel de schepping.

Hij beminde de natuur en bewonderde vooral het landschap in de wisselende seizoenen; gelukkig was hij als hij die schoonheid kon vereeuwigen met zijn penseel.

Hij had een rechtzinnig gemoed en goede wil, daarmeê was hij in oprecht geloof nog de laatste Kerstmis gaan meevieren.

Mocht hij nu tot de bron van eeuwige Schoonheid komen en rust vinden in den Heer; de Goddelijke Samaritaan van alle zielen die eerlijk naar Hem zoeken.

DIERBARE BLOEDVERWANTEN, mijn haastige dood herinnert aan het woord van Christus: «Wees altijd bereid, want gij kent de dag niet, waarop de Heer komen zal». Dat Gods wil geschiede! Ik dank U voor al het goede dat ge mij deedt.

Het beste dat U en mijn vrienden kunt doen, is broederlijk bidden voor mijn zielerust.

GEBED.

«Verleen, smeken wij, Almachtige God, dat de ziel van Uw dienaar Leopold, die heden uit deze wereld gescheiden is, door dit sacrificie gereinigd en van zonden ontslagen — vergiffenis, en ook de eeuwige rust bekome — door Jezus-Christus onzen Heer. Amen.

Mijn Jezus Barmhartigheid!

DRUKK. SANSEN, POPERINGE.

In 1944 maakte **Herman Houwen**, die toen studeerde aan de Torhoutse normaalschool, een 'verlofwerk' op. In dit handgeschreven werk van 41 pagina's beschrijft hij de volledige kerkinboedel, tot zelfs het zilverwerk dat zich in de brandkast bevond. Hij maakt geen melding van de 'Kruisafneming'. Blijkbaar hing dit schilderij op dat moment op in de pastorie.

In 1947 beslisten de leden van de kerkraad, onder impuls van **E.H. Denys** om het schilderij over te brengen naar het Bisdom van Brugge *"ter bewaring, om het tegen het oorlogsgevaar te beschermen"*. E.H. Denys was pastoor te Reningelst van 30 oktober 1945 tot 20 augustus 1948

Onder het pastoorschap van **E.H. Depoorter** (20 augustus 1948 - 14 september 1953) bleef het schilderij in het bisdom.

Intussen werd gezocht en gehokt naar de naam van de meester van dit doek. Als schepper van dit kunstwerk werd wel eens de naam van Rogier van der Weyden voorop gezet. Anderen hielden het bij Memling, terwijl Oscar Mus (foto rechts), conservator van het Ieperse Stadsmuseum, meende te maken te hebben met het werk van Hugo Van der Goes of één van zijn leerlingen. Voorlopig bleef het het werk van een 'onbekende meester'. Over één ding was men het eens: *"De sierlijkheid en de vorm van de kleurschakeringen tonen ons dat het werk dateert uit de 15de -16de eeuw"*.

E.H. Delcour was pastoor van de Sint-Vedastusparochie van 25 september 1953 tot 5 juli 1962. Hij was zeer geïnteresseerd in het oude schilderij en was van mening dat het kunstwerk niet thuishoorde in het Bisdom. Amper 4 maanden na zijn aanstelling richtte hij een schrijven naar het Bisdom om dit schilderij terug te krijgen.

Op 3 februari 1954 antwoordde de Brugse bisschop: *"Als Hoofd van de Eredienst en Opperbeheerder van de goederen die aan kerkelijke instellingen toebehoren, kan ik*

mij niet verzoenen met het verhuren van dit godsdienstig schilderij aan een niet-kerkelijke instelling".
Ook werd de bezorgdheid uitgesproken over de veiligheidsmaatregelen en de bewaring van het schilderij. Er werd nog wat heen en weer gepend en op 07 mei 1995 richtte de secretaris van Mgr. E. De Smedt volgend schrijven aan de Kerkfabriek van Reningelst.

"Mijne Heren,
Monseigneur de Bisschop heeft vernomen dat de inwoners van Reningelst een niet aanvaardbare interpretatie geven aan het feit dat het Bisdom bezorgd is voor de veiligheid van het schilderij 'De Afdoening van het Kruis'.
Dit stuk werd in het Bisdom ondergebracht om het tegen oorlogsgevaar te beschermen. Het is verder hier gebleven in afwachting dat een goede oplossing gevonden werd om het niet te laten beschadigen of verloren gaan.
Gezien de onaanvaardbare uitleg die wordt rondgestrooid, last Mgr. De Bisschop mij U te verzoeken dit stuk op staande voet uit het Bisdom weg te halen en er verder uw plan mee te trekken.
Aanvaard, Mijne Heren, mijn achtingsvolle groeten.
F. Van den Berghe, Secretaris van Zijne Excellentie Mgr. E. De Smedt"

Joseph Six, schatbewaarder van de Kerkfabriek, vraagt zijn schoonbroer en advocaat Edmond Camerlynck schriftelijk op deze brief te reageren. We vermoeden dat Edmond dat met het grootste plezier gedaan heeft. Hij schrijft deze brief:

"Eerw. Heer Secretaris
Mijn schoonbroer, schatbewaarder van de Kerkfabriek te Reningelst , vraagt mij in opdracht van die Kerkfabriek op Uw schrijven van 7.5.1955 te antwoorden.
Ik weiger te geloven dat Zijne Exc. Mgr. De Smedt een dergelijk schrijven met zijn moreel gedrag zal willen dekken, en ik kan ook niet aannemen dat de toon van Uw schrijven kenmerkend zou zijn voor de stijl, waarin de correspondentie van het Bisdom gewoonlijk is gehouden.
Het moet U bekend zijn, E.H. secretaris, dat de Kerkfabriek niet aansprakelijk kan worden gehouden voor wat wellicht door de inwoners der gemeente die misschien door een rechtmatige bekommernis voor het patrimonium van hun Kerkfabriek zijn geïnspireerd, kan zijn rondverteld.
Daarenboven zult u mij toelaten vast te stellen dat er in 1947, ogenblijk waarop het schilderij uit Reningelst werd weggehaald, geen onmiddellijk oorlogsgevaar meer bestond. Of moeten we de veronderstelling maken dat de 'bezorgdheid' van het Bisdom zo ver strekte dat zij het schilderij voor elk oorlogsgevaar in de komende eeuwen heeft willen behoeden? In dat geval zou werkelijk moeten worden gezegd dat de enkele door U bedoelde inwoners van Reningelst de verregaande bezorgdheid van het Bisdom niet naar waarde hebben geapprecieerd. De dankbaarheid is nu eenmaal niet van deze wereld.
De Kerkfabriek zou kunnen laten gelden dat zij er werkelijk niets voor gedaan heeft om het Bisdom dit schilderij en de daarmee gepaard gaande drukke zorgen op de hals te schuiven, en dat zij dienvolgens ook geen stappen heeft te doen om er weer in het bezit van te komen.
Desniettegenstaande zal de Kerkfabriek aan Uw sommatie gevolg geven en U in de eerstkomende dagen van de zorgen, waaronder U gebukt gaat, ontlasten. Zij stelt zich, naar Uw judicieuze en delicate raadgeving, voor 'haar plan te trekken' en het stuk waarvan zij gedurende eeuwen het rustig en ongestoord bezit heeft gehad, verder naar behoren te

bewaren, en het verder te beschermen tegen iedereen, wie hij ook zij, die er overdreven zorg of verdachte belangstelling voor mocht tonen.
Met hoogachting"

Het schilderij was nog maar een paar weken terug in Reningelst en op 20 mei 1955 kwam al een eerste brief van het Gemeentebestuur van Brugge: *"Indien het Uw bedoeling is om het stuk te verkopen, zou ik het wel gaarne laten aanwerven voor het Stedelijk Museum uit Brugge. Er zou dan ook een uitstekende kopie kunnen gemaakt worden voor de Kerk van Reningelst*".

Op 10 december 1956 kwam R.H. Marijnissen uit Gent persoonlijk naar Reningelst om het schilderij te onderzoeken. Heel waarschijnlijk was Oscar Mus hier de tussenpersoon. Roger Henri Marijnissen (1923-2019) was een Vlaams kunsthistoricus. Hij was een grondlegger van de moderne onderzoeksmethoden voor conservatie, restauratie en het detecteren van vervalsingen. In zijn verslag lezen we: *"Het werk mag op materiële gronden beschouwd worden als zijnde van de XV^{de} eeuw en esthetisch als zijnde van bijzonder hoge kwaliteit".*
Verder stelde hij ook vast dat er schimmelvorming was op de beschermlaag. Hij merkte ook op dat op de rugzijde een 2de schilderij verborgen was onder een egale, dofbruine verflaag, vrij dun, maar zeer aanklevend. Deze verflaag werd plaatselijk (boven het aangezicht) verwijderd door een zeer ruwe kuisproef. In de bovenhoeken bevonden zich wapenschilden, die niet te herkennen waren door de overschildering.
Hij stelde voor om het schilderij over te brengen naar het 'Centraal Laboratorium der Belgische Musea' te Brussel en het er voor te leggen aan Professor Dr. Paul. Coremans.

In zijn brief van 18 december 1956 drong de professor bij de pastoor aan om het schilderij dringend naar Brussel te laten overbrengen voor een grondig laboratoriumonderzoek en voor het behandelen van die beschimmeling.

Op 4 januari 1956 werd het schilderij persoonlijk door de Heer Marijnissen met zijn wagen naar Brussel gebracht. Voor dit vervoer werd een verzekeringspolis afgesloten. Het schilderij werd in het labo onderzocht, behandeld en voorzien van een laagje bijenwas. Pas in februari 1958 werd het kunstwerk terug naar Reningelst gebracht.
In mei-juni 1959 werd er tussen de pastoor Delcour en het Gemeentebestuur van Brugge overlegd over een *"gebeurlijke in bruikleenneming"* van het schilderij. De zaak werd door de bemiddeling van Z.E.H. Kanunnik Jos Dochy ingezet in zijn hoedanigheid van Voorzitter van de Vrienden van de Stedelijke Musea te Brugge. Op 4 juli verklaarde de Kerkfabriek zich akkoord met de in bruikleenneming. Op 3 oktober 1959 werd de overeenkomst ondertekend. Hierin stond o.a. gestipuleerd:
"*Het stadsbestuur van Brugge verbindt zich ertoe:*
- *aan de Kerk van Reningelst een jaarlijkse vergoeding van 2000 frank te betalen,*
- *het schilderij jaarlijks te laten overbrengen naar Reningelst om er in de kerk op Goede Vrijdag en Pasen tentoongesteld te worden,*
- *op eigen kosten het schilderij deskundig te doen herstellen en te voorzien van een passende omlijsting."*
Op 13 oktober werd het schilderij te Reningelst opgehaald.

Restauratie

Reeds op 28 oktober kreeg de pastoor een brief uit Brugge: *"De keerzijde is bijna geheel van de bruine overschildering ontdaan. De oorspronkelijke compositie, een Sint-Andreas naar ik meen, is een zeer knap werk in betrekkelijk gave toestand."*

Op 17 november kreeg de pastoor weer een schrijven van het Gemeentebestuur van Brugge met de melding dat ze akkoord gingen om ook het schilderij aan de ommezijde te restaureren indien de Kerkfabriek het niet zou terug vorderen in de eerste 10 jaar.

De 2 schilderijen werden gerestaureerd door Corneel Leegenhoek (1903-1971). Hij was een Belgisch kunstschilder behorende tot de Brugse School en restaurateur van schilderijen. In 1923 herstelde zijn vader reeds 5 schilderijen uit de Sint-Vedastuskerk.
In het 'Brugsch Handelsblad' van 16 januari 1960 stond getiteld: *"Aan Memling toegeschreven schilderij gerestaureerd".*

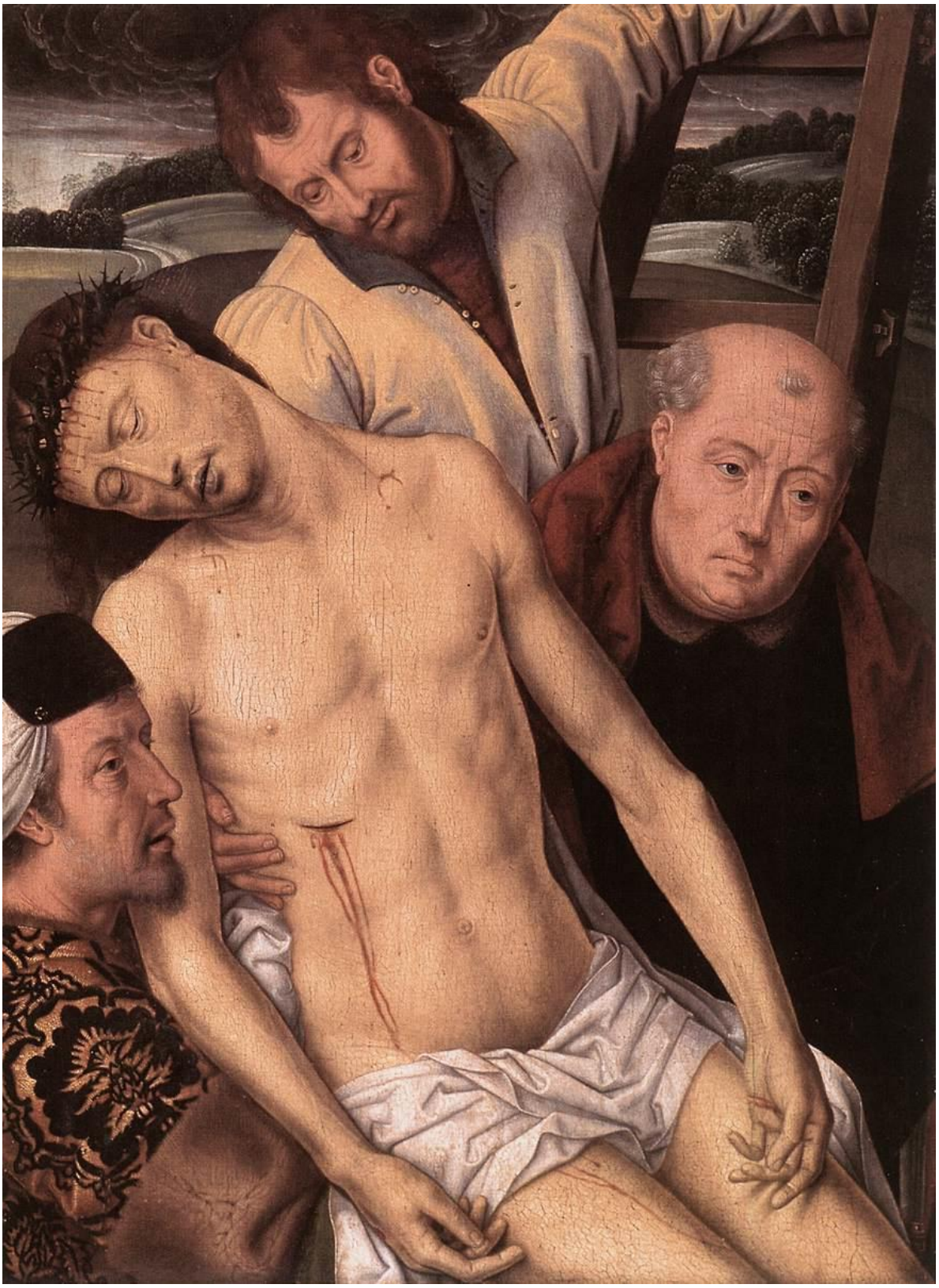

Dit paneel meet 53,8 cm op 39 cm. De compositie toont een close-up van de Kruisafneming. Het tot de knieën afgebeelde lichaam van Christus, dat langs een ladder van het kruis is gehaald, wordt door 3 mannen ondersteund. De man uiterst links is Nicodemus, de kaalhoofdige man rechts Jozef van Arimatea. Op de achterzijde werd de figuur van een H.

Andreas vrijgemaakt, wat op zich reeds bewijst dat het paneel een draaibaar luik was. Dit schilderij is de enige kopie met een afbeelding op de keerzijde.

De H. Andreas verschijnt levensecht in de boogvormige opening van een vensternis. Hij is zichtbaar tot aan de middel, zoals de figuren aan de voorzijde. In de boogzwikken zijn 2 schildjes aangebracht met het blazoen van de familie della Costa. De opdrachtgever was dus waarschijnlijk de bekende Genuees Andrea della Costa, o.m. ontvanger-generaal van Maximiliaan van Oostenrijk en redenaar van de proosdij van Brugge. Hij was gehuwd met Agnes Adornes. Dit schilderij is geschilderd in de zelfde harde Memling-imitatiestijl als de

voorzijde. Het kan dateren van het laatste decennium van de 15de eeuw of zelfs van het begin van de 16de eeuw. Misschien werd de achterzijde in het verleden bedekt op het moment dat de 2 panelen van het tweeluik losgekoppeld werden.

Schepen D'Udekem d'Acoz, schepen Debacker, inspekteur Barbry en de h. Couttenye van de technische dienst, in bewondering voor het Memlincschilderij. We zien meteen de rugzijde van het doek, volgens velen de mooiste.

"De kruisafneming" terug in Reningelst en Poperinge

Tot op heden is het schilderij nog altijd in depot in het Groeningemuseum te Brugge. Het schilderij werd reeds tweemaal tentoongesteld in Reningelst en eenmaal in Poperinge. Het was het te zien in de gemeentezaal in maart 1978 op de tentoonstelling n.a.v. "Het jaar van het dorp".
Het werd bewaakt door 2 brandweerlieden, die er 's nachts bleven waken. Links zie je Fernand Fiey en rechts Edgard Bouche.

Een groot jaar later, in juli 1979, maakte het schilderij deel uit van de tentoonstelling 'Religieuze kunst in het Hoppeland', die georganiseerd werd in het klooster der Zusters Benedictinessen in de Boeschepestraat te Poperinge.

In oktober 1993 was het schilderij te bewonderen in de Sint-Vedastuskerk n.a.v. 'Kerk van de maand'.

Gelijkaardige schilderijen

Beide onderstaande diptieken zijn varianten van dezelfde composities en lijken allebei van de hand van Hans Memling. De 2 panelen van de tweeluiken zijn als een ruimtelijk eenheid gedacht met een doorlopend landschap.

Deze versie van het tweeluik (de 'Kruisafneming' en de 'Wenende vrouwen') wordt als laatste beschouwd en bevindt zich in de Capilla Real de Granada. Dit is toegeschreven aan Hans Memling.

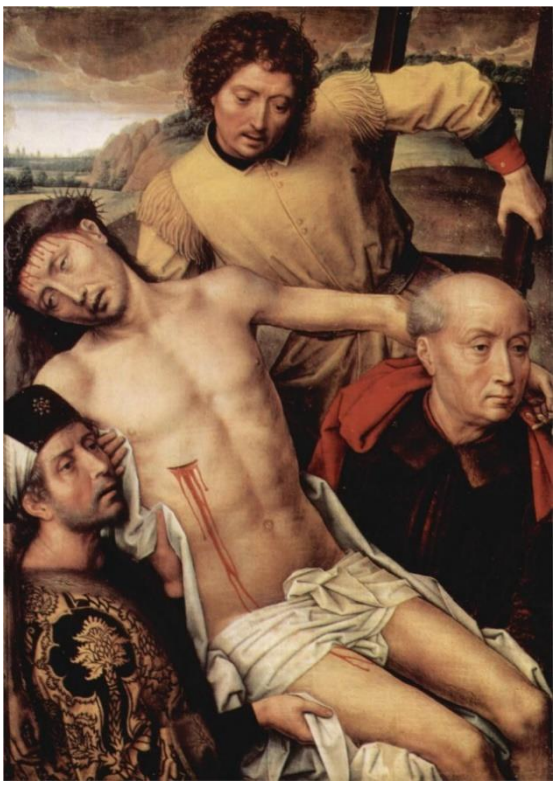

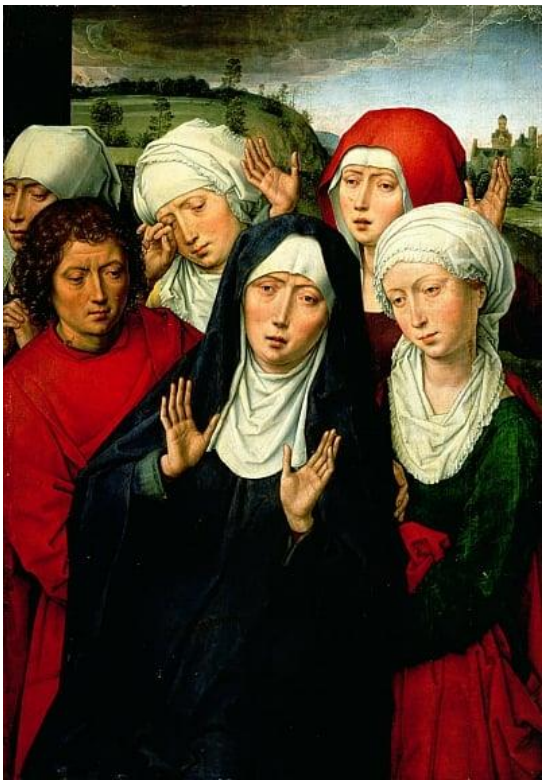

De verblijfplaats van onderstaand linkerluik is nu onbekend. Voorheen was het in een een privéverzameling in Parijs (D. Sickles). Het rechterluik werk bevindt zich in het Museu de Arte in São Paulo. Ook deze 2 werken worden aan Hans Memling toegeschreven.

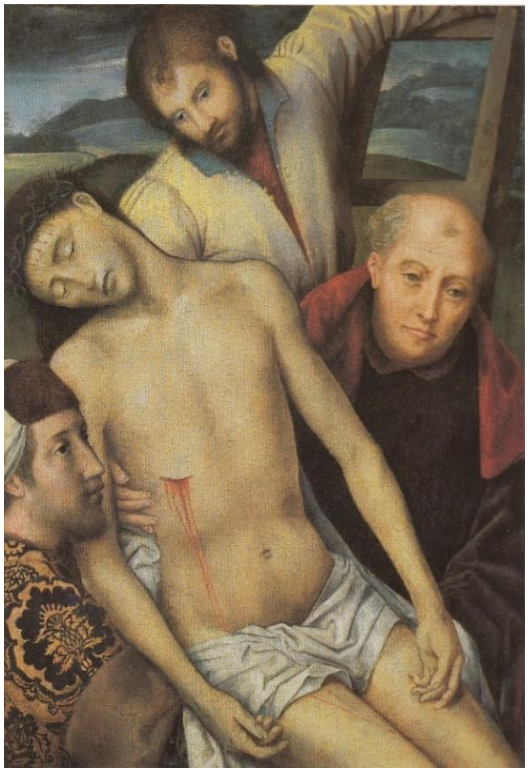

Er zijn wel enkele verschillen te zien. Bij de onderste 'Kruisafneming' is Christus' lichaam boven de knieën afgesneden en hangt de arm van Christus niet over de schouder van Nicodemus. Ook de man op de ladder ziet er anders uit. Ook op het paneel van de 'Wenende vrouwen' zijn er heel wat verschillen te zien.

Wie schilderde de 'Kruisafneming' van de Sint-Vedastuskerk?

De kwestie van toeschrijving en originaliteit is zeer complex aangezien paneelschilderijen in de 15de eeuw, waaronder deze 'Kruisafneming', veelal niet werden gesigneerd. Bovendien waren er vaak meerdere personen binnen het atelier werkzaam die samen met de meester of zelfstandig werkten aan opdrachten. De productie van kopieën van populaire composities was ook onderdeel van de werkzaamheden van deze ateliermedewerkers. Het origineel, dat wordt toegeschreven aan de meester, is over het algemeen het werk van de hoogste kwaliteit. Gezien de verwantschap met de compositie die bewaard wordt in Capilla Real de Granada en het werk uit Museu de Arte in São Paulo, wordt het schilderij van de Sint-Vedastuskerk in verband gebracht met Hans Memling. Ondanks de hoge kwaliteit van het schilderijtje haalt het niet de kwaliteit van Hans Memling en daarom wordt het niet als eigenhandig beschouwd, maar als het werk van een navolger. Men formuleert het als volgt: *"Deze 'Kruisafneming' blijkt een kopie te zijn naar Hans Memling"*. Het is te dateren eind 15de/begin 16de eeuw.
Het was oorspronkelijk vermoedelijk het linkerluik van een beweningsdiptiek, waarop rechts

de groep met Johannes met de wenende vrouwen waren afgebeeld, net zoals bij de tweeluiken hierboven. Verschillende musea zijn in het bezit van een paneel met de ‘Bewening’, o.a de Alte Pinakothek in München en het Museu de Arte in São Paulo.
Max Jakob Friedländer (1867–1958) was de eerste kunsthistoricus die een inventaris maakte van de Vroeg-Nederlandse schilderkunst. De eerste uitgave van ‘Die altniederländische Malerie’ van Max J. Friedländer verscheen in het Duits in de periode 1924-1937. Het Reningelsts schilderij werd in de jaren 50 opgenomen in deze Friedländer inventaris. Hieronder zie je de fiche.

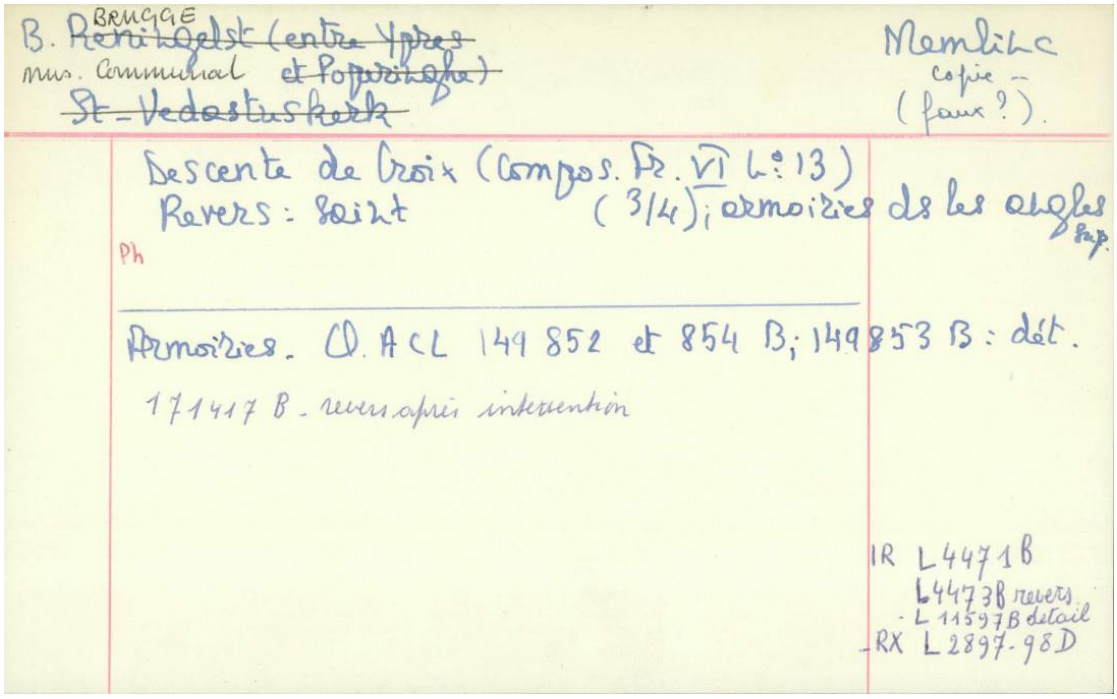

In het kader van een cultureel samenwerkingsakkoord tussen België, Duitsland en Nederland, werd in 1967-1976 een Engelstalige, herwerkte en aangevulde uitgave gepubliceerd. Zijn veertiendelige reeks ‘Early Netherlandish Painting’ geldt nog steeds als dé bijbel voor onderzoekers van de Vlaamse Primitieven. De publicatie is beschikbaar voor download, en vormde de basis voor de huidige digitale Friedländer databank. Deze derde, digitale uitgave, met focus op de vijftiende eeuw is aangevuld met alle ontbrekende schilderijen, die niet door Friedländer, maar wel in het Studiecentrum gekend zijn.

Onlangs werd op de 2 Reningelstse schilderijen infraroodreflectografie uitgevoerd. IRR is een onderzoekstechniek op basis van infrarood licht die toelaat koolstoflagen die verborgen zijn door erover geschilderde verflagen zichtbaar te maken zonder het onderzochte object te beschadigen. De techniek wordt gebruikt in het kunsthistorisch onderzoek om bijvoorbeeld de ondertekeningen en pentimenti op een kunstwerk aan het licht te brengen. In de huidige stand van de technologie wordt de infraroodcamera direct gekoppeld aan een computer die de beeldanalyse verzorgt.
Het Groeningemuseum meldt: *“De IRR beelden leveren geen bijzondere inzichten op. Hieraan kunnen wij vooralsnog geen conclusies trekken over de toeschrijving van het werk. U kunt dus blijven aannemen dat het een kopie betreft van de hand van een navolger van Hans Memling, zoals ook in de literatuur wordt gezegd.*”

Hans Memling (ca. 1433 – 1494)

Duits-Vlaams kunstschilder, geboren in Seligenstadt (Hessen), overleden in Brugge. Hij is ook wel bekend onder de namen Jan van Mimmelynghe, Jan van Menninghen, Johannes Memmelinc of Memlinc. Memlings geboortedatum is niet bekend, zeker is alleen dat het uiterlijk in 1440 was. Hij was aanvankelijk in de leer bij een Keulse meester; op grond van stijlovereenkomsten wordt verondersteld dat dat Stefan Lochner is geweest. Vervolgens, tussen ongeveer 1455 en 1460, zou Memling in Brussel in de leer zijn geweest bij Rogier van der Weyden. Ook hier ontbreken officiële documenten en gaat men vooral af op stijlovereenkomsten. Wel schreef de vooraanstaande 16e-eeuwse kunstenaarsbiograaf Vasari dat Memling een leerling was van Van der Weyden.
Vanaf 1465 (Van der Weyden overleed in 1464) woonde Memling met zekerheid in Brugge. In dat jaar werd hij namelijk ingeschreven in de poortersboeken van de stad.

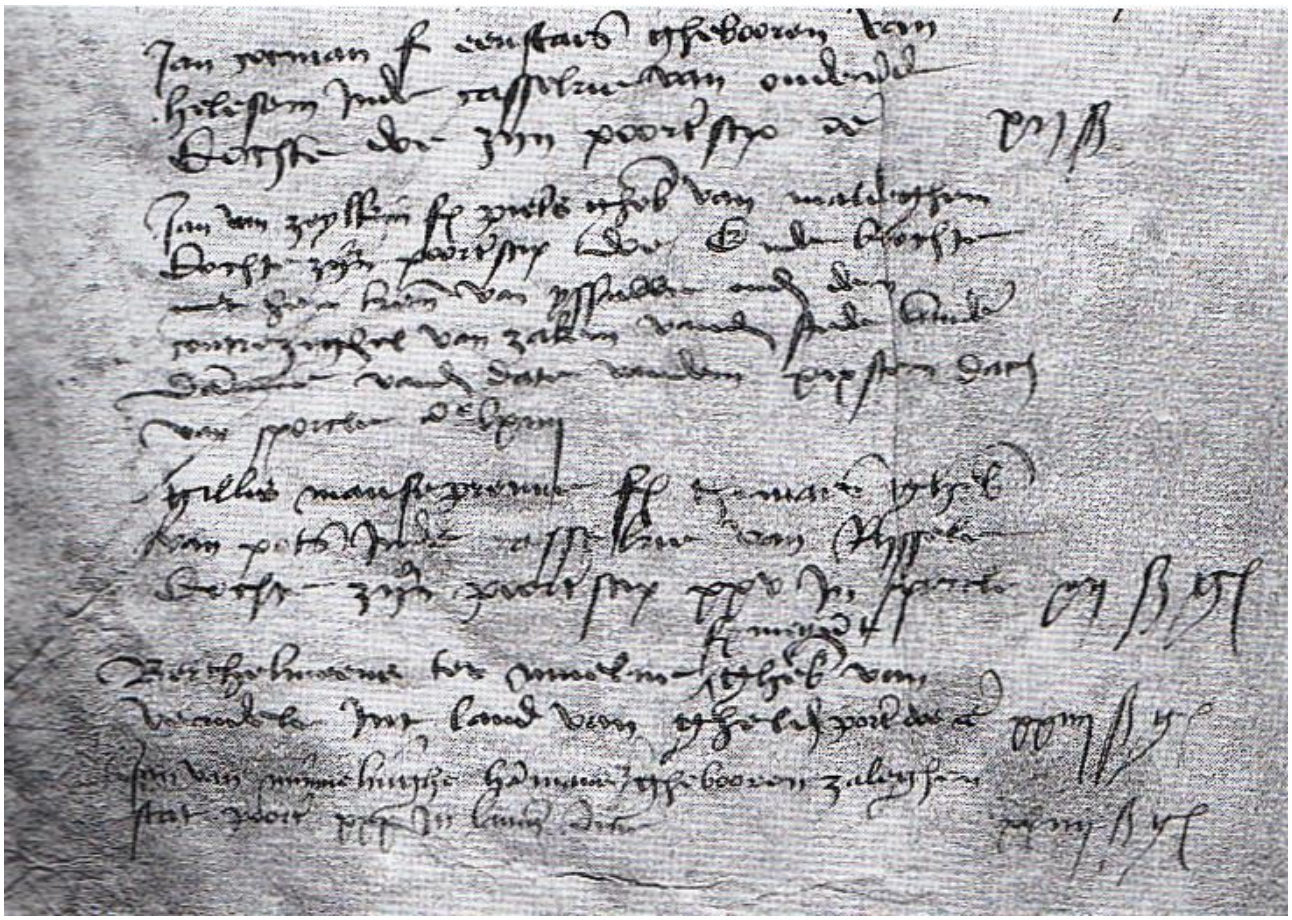

Poortersinschrijving van Hans Memling, Brugge, Stadsarchief, Poorterboek 1454-1478, fol. 72V

Hij dreef er een succesvol atelier en werd een van de rijkste burgers van de stad. Ergens in de jaren 1470 trouwde hij met Tanne de Valkenaere († 1486), met wie hij drie kinderen kreeg.

Ze woonden in een pand dat groot genoeg was om ook onderdak te bieden aan enkele leerlingen.
Zijn eerste belangrijke opdracht kreeg Memling van de vertegenwoordiger van de Florentijnse De' Medici-familie in Brugge, Angelo Tani. Dit ‘Laatste Oordeel’ zou uiteindelijk in Polen belanden. Memling kreeg vooral opdrachten van religieuze instellingen, waaronder het Sint-Janshospitaal, en van de gegoede burgerij. Vooral Italianen waren gecharmeerd van zijn portretten, waarvan hij er dan ook veel vervaardigde.
Net als Van der Weyden plaatste Memling zijn portretten vaak tegen een landschap als achtergrond. Ook gebruikte hij doorkijkjes door architectonische elementen als ramen en poorten om diepte te scheppen. In veel van zijn religieuze werken plaatste hij de figuren in een driehoek, een andere manier om perspectief toe te passen.
Memling wordt gerekend tot de Vlaamse primitieven, de vernieuwende stijlbeweging van Jan van Eyck, Rogier van der Weyden en Hugo van der Goes. Omdat zijn werk veel op het hunne lijkt, wordt hij door hedendaagse kenners vaak afgedaan als weinig origineel.
In de jaren 1480 verliest Brugge de belangrijke handelspositie, en loopt het aantal opdrachten voor schilders als Memling terug. Bij zijn dood in 1494 is hij weliswaar een beroemd en gevierd kunstenaar, maar niet rijk genoeg om een plek in de Sint-Gilleskerk te kunnen betalen. Memlings stoffelijk overschot moest het stellen met een plek op het kerkhof, maar zijn kunstwerken hangen tegenwoordig in vooraanstaande musea.

Bronnen:
Rijksarchief Brugge
Groeningemuseum Brugge
Museu de Arte in São Paulo
Capilla Real de Granada
‘Tweeluiken van Vlaamse Primitieven’ Jessica Buskirk, Nico Van Hout en Griet Steyaert 2007
‘Early Netherlandish Painting’ (14 delen) Max J. Friedländer
‘Frames and supports in 15th- and 16th-century southern netherlandish painting’ H. Verougstraete
‘Hans Memling – catalogus’ Dirk De Vos 1994
‘Hans Memling – Het volledige oeuvre’ Dirk De Vos 1994
‘Religieuze kunst in het Hoppeland – 30 juni - 8 juli 1979 – kataloog’ Willy Tillie
Wikipedia
balat.kikirpa.be
www.kikirpa.be/nl/friedlaender
tijdlijn-poperinge.be
www.statenvertaling.net/kunst/biografie/hans.memling.html
Kerkfabriek Sint-Vedastus Reningelst
Westhoek verbeeldt
Archief Ludo Camerlynck
Robert Barbry

De herberg - **Het Rood Kruis**
25 oktober 1643 – Vernieuwing vande wet der stede van Poperinghe - SAP 436

Ik ben momenteel bezig in de troebele jaren 40 van de 17de eeuw om documenten daarvan te transcriberen.
Een van die registers is deze van de aanstelling van de 'Subalterne Wetten'. Dat is een wat 'geleerde' term voor de 'ondergeschikte 'officieren' en er waren eer nog al wat in Poperinge.
Nu voor die jaren 40 van de 17de eeuw werden de stedelijke accijnzen op de bieren doorgaans niet verpacht aan één pachter, maar werd er per 'weerd of weerdinne' een'vermaak' opgesteld. Dat betekende dat er voor dat half jaar 'herberg' of 'tapperij' houden, een bepaalde som werd betaald.
En tussen de opsomming van de herbergen en cafees van het jaar 1643 vinden we ook het onderstaande tekstje :

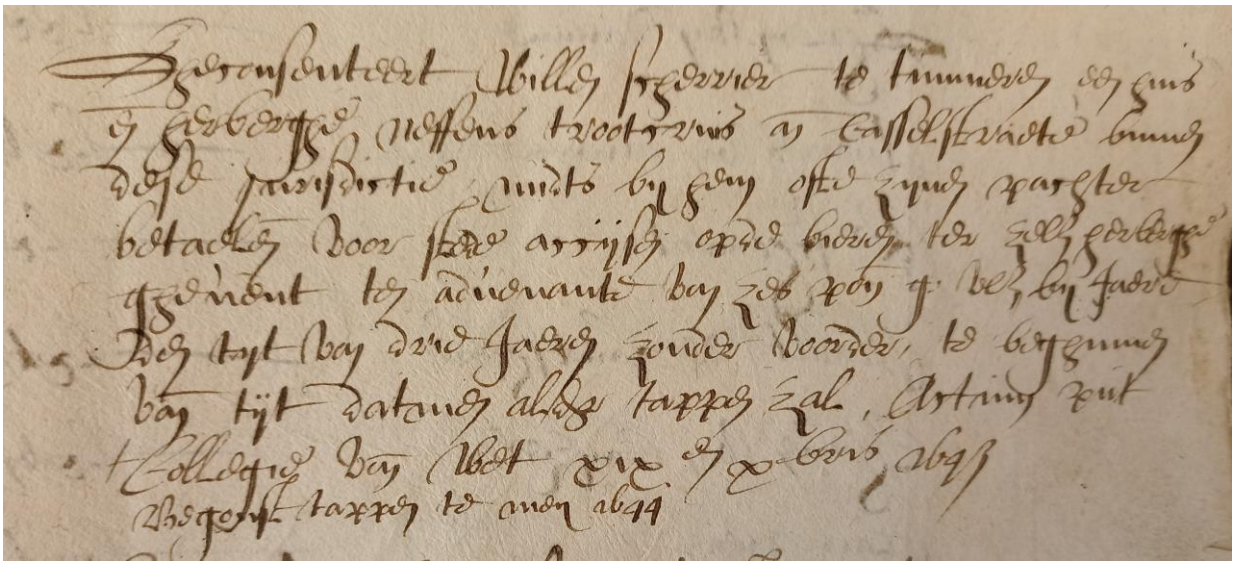

Foto – Jacques Destailleur

De tekst luidt dus als volgt:
Geconsenteert **Willem Scherrie**r te timmeren een huus ende herberghe neffens **tRootCruus** ande Casselstraete binnen dese jurisdictie mits by hem ofte zynen pachter betaelende voor stede accysen opde bieren ter zelver herberghe ghevent ten advenante van zes ponden grooten vlaemsch by jaere den tyt van drie jaeren zonder voorder te beghinnen vande tyt datmen aldaer tappen zal
Actum present 't collegie van de wet – xix en xbris 1643
Begonst tappen te mey 1644

Willem Scherrier krijgt de toelating om een 'huis en een herberg' naast het Rood Kruis – aan de Casselstraat te 'timmeren' of op te richten. De 'Casselstraat' is nu natuurlijk de Abeelseweg geworden. De herberg heeft het nummer 77 gekregen.
Een 'herberg' in die tijd was een plaats waar je ook kon slapen – eigenlijk wat we nu een hotel noemen.
De beslissing werd genomen op de 19de december 1643.
En zoals we zien kwam de regeling voor het 'vermaak' – zes pond grooten vlaams over 3 jaar – in voege in mei 1644 – wat betekent dat het huis en de herberg toen klaar was en men kon beginnen 'bier tappen'.

De herberg ‘’t Rood Kruis’ mag dus dit jaar 2022 – **378 kaarsjes** *uitblazen.*

Daarmee is deze herberg niet de oudste van Poperinge. Zowel ‘De Wyngaerd’ als ‘De Leene’ stammen als herbergen uit de 16de eeuw.
Naar ‘De Wyngaerd’ brachten we enkele jaren terug het oudste document dat we over de herberg kenden, en daar staat het nu in de gelagzaal te pronk.
Eigenlijk zouden we dat zowel voor ‘De Leene’ als voor ‘’t Rood Kruis’ ook eens moeten doen.

We voegen toch nog een herberg bij – op de uithoek van Popeirnghe – de Busseboom.
We lezen immers in de stadsrekening van het jaar 1641 – 1642 de volgende post:

Aen Jan de Beveren - weerdt te Busseboomen – metghaders aen Pieter de Vey over zeker theire t’hemlieden huuse ghedaen – by 2 billietten – iiij pond iiij schele parisis

Er is dus voor 4 pond 4 schellingen parisis – op de kosten van de stad gedronken ten huize van Jan de Beveren en bij Pieter de Vey.
En **Jan de Beveren** *– in andere gevallen Jan van Beveren genoemd – was de waard in de herberg ‘***te Busseboomen’**.

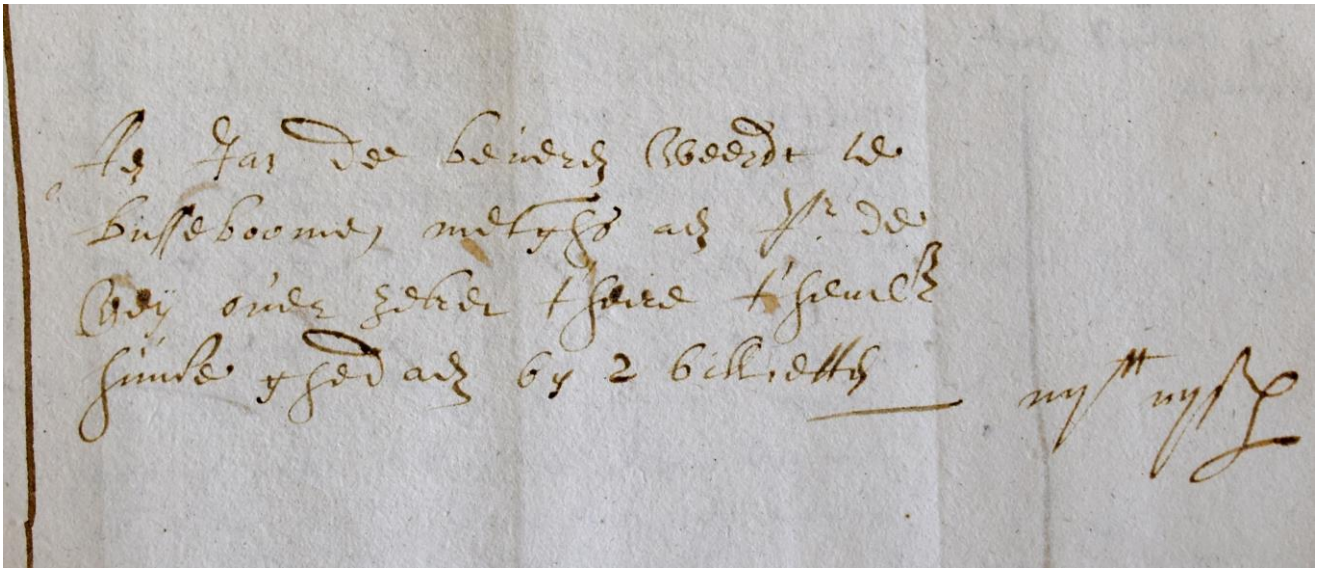

Op de Ferrariskaart van rond 1776 zien we op de Busseboom niet alleen de omwalde hoeve – die de eigenlijke Busseboomhoeve is , maar we zien op het kruispunt – bij nummer 75 – ook vijf huizingen. We nemen aan dat de zuidelijkste huizen de herberg van Jan de Beveren bevat.

Een altaar van de Rozekruizers in de Onze Lieve Vrouwkerk?

11 februari 1642 – Het altaar van de Rozekruizers[1] in de Onze Lieve Vrouwkerk - SAP 398 - Renten

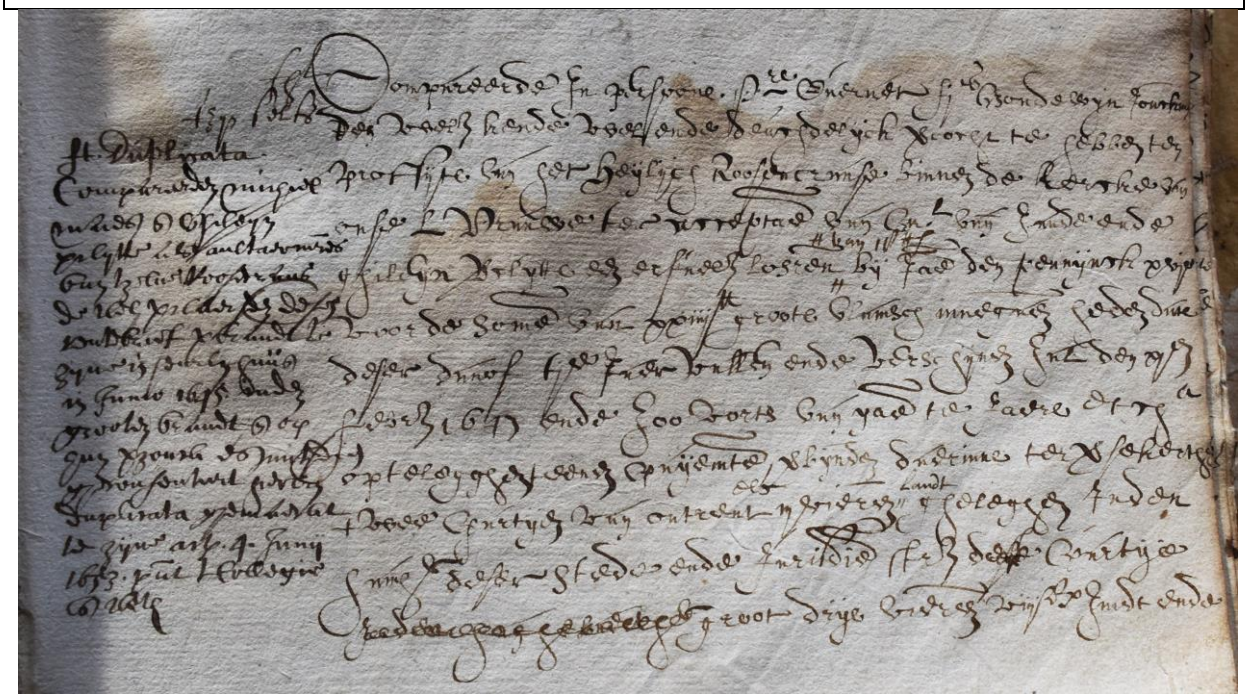

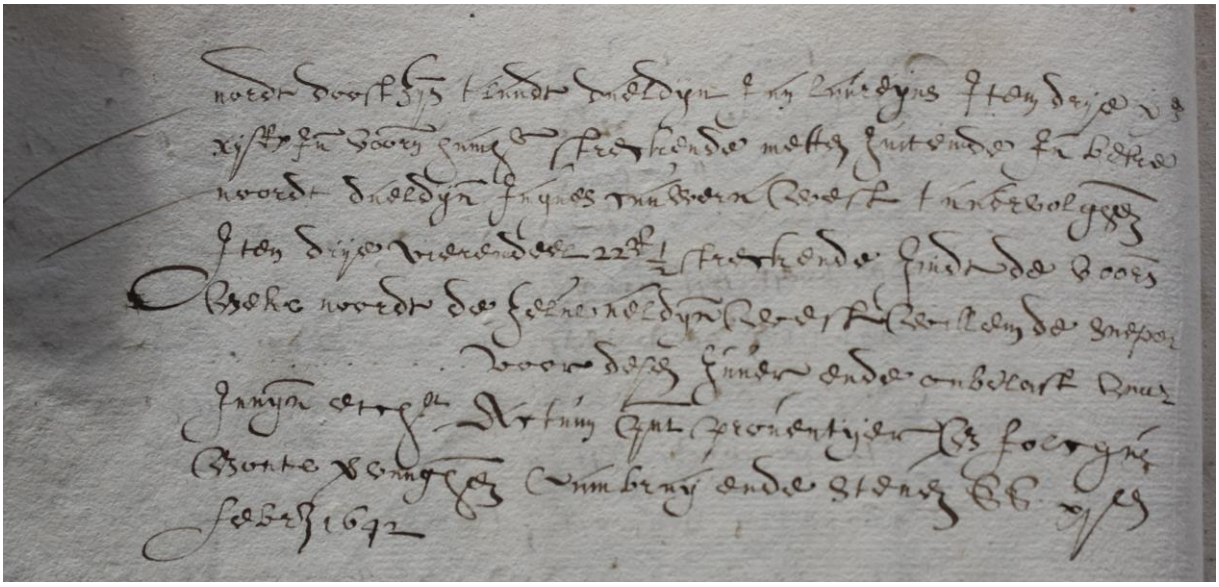

Op 11 februari 1642 wordt er een eigenaardige akte in de register van de 'renten' ingeschreven. We lezen ze eerst helemaal door:

Compareerde in persone **Pieter Everaet filius Boudewyn -** jonckman –
den welcke kende wel ende deuchdelyck vercocht te hebben ten proffye van **het heylich roosencruuse** binnen de kercke van Onse Lieve Vrauwe ter accetpatie van **meester Vande Zande ende Ghileyn Verclytte -**

[1] https://nl.wikipedia.org/wiki/Rozenkruisers

een erfvelicke losrente van 18 pond parisis by jaere - den pennynck xvj –
voor de somme van xxiiij pond grooten vlaemsch - innegaende heden date deser –
danof tjste jaer vallen ende veschynen zal den xj february 1643 –
ende zoo voorts van jaere te jaere etca -
op te legghen teenen payemente - verbyndende daerinne ter verzekerheyde twee partyen van ontrent iij vierendeel landt - gheleghen inden Hamhouck deser stede ende jurisdictie - streckende deerste partye - groot drye vierendeel viij roeden - zuudt ende noordt - de oostzyde tland daeldynghe Jan Laureyns
Item drye vierendeel x roeden inde voornoemde Hamhouck - streckende metten zuutende inde beke - noordt daeldynghen Jaques Cauwera - west tnaervolghende
Item drye vierendeel 22 roeden streckende inde de voornoemde beeke - noordt de zelve aeldynghen - west Willem de Sneper ... – voor dezen zuuver ende onbelast -
inninghe naer coustume -
Actum present Proventyer ende Folcque - Bonte vervanghende Cambray ende Steven schepenen
xj february 1642

In de marge
Compareerden **Michiel Maes ende Ghileyn Verclytte** als aultaermeester van tzelve Roosencruus de welcke verclaersden dese rentebrief verbrandt te zyn in heurlieden huus in junio 1645 - byden grooten brandt –
ende op hun verzoucke es mitsdien gheconsenteert huerlieden duplicata ghemaeckt te zyne
Actum 4 juny 1653 - present t'college vande weth

Het woord rozenkruiser is ontleend aan de naam Christian Rosenkreuz, die voorkomt in een aantal teksten die tussen 1612 en 1616 werden gepubliceerd. De hoofdpersoon in die teksten is een Christiaan Rosenkreuz, die de oprichter zou zijn van een broederschap. Die broederschap zou ten tijde van de eerste gedrukte uitgaven weer een periode van opbloei meemaken en de manifesten nodigen de lezers uit deel uit te gaan maken van die broederschap. De manifesten hadden in met name Midden-Europa nogal wat opwinding tot gevolg.
Zo schrijft men op de Wikipediabladzijde van de Rozenkruizers.
Blijkbaar had die opwinding ook Poperinghe bereikt en niet alleen dat – er moet wel een organisatie ontstaan zijn rond de groep Rozenkruizers te Poperinghe aangezien ze in de Onze Lieve Vrouwkerk een dergelijke 'broederschap' bestond.
Dat lijkt mij tamelijk uniek.

Poperinghe in de Flandria Illustrata – Sanderus

https://www.facebook.com/100009661925965/videos/5892833077405116

We zoeken een tiental zes meter lange elzensstaken om in de Hopast van 't Neerhof te verwerken !
Wie kan ons daar gratis aan helpen?

Uitnodiging

Boekvoorstelling
"Onze voorouders spreken"
Frans Lignel

Beste Leden en Sympathisanten,

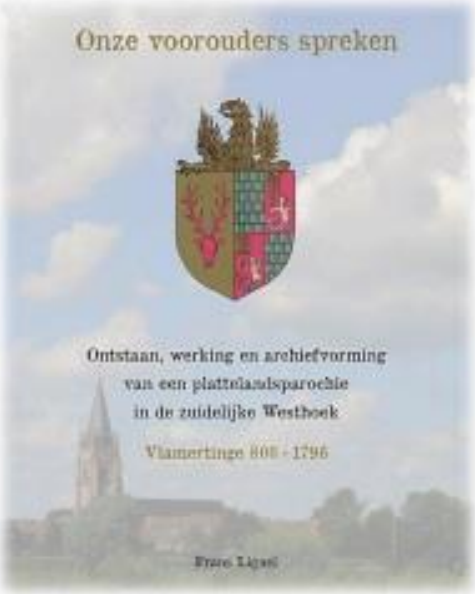

Op ***dinsdag 13 december 2022 om 19.30u*** stellen we met veel trots de nieuwste publicatie van onze heemkring voor.
Auteur en voorzitter Frans Lignel doet uit de doeken hoe dit boek over het ontstaan, de werking en de archiefvorming van onze plattelandsparochie in de zuidelijke Westhoek tot stand kwam en wat u mag verwachten.

Daarna bent u vriendelijk uitgenodigd voor de receptie vanaf 20.30u. Uiteraard krijgt u de mogelijkheid om het boek in te kijken en aan te kopen tegen een speciale prijs.

Praktisch:
- OC Vlamertinge: deuren gaan open vanaf 19u. (Gratis toegang)
- Wie vooringeschreven heeft, mag zijn exemplaar die avond afhalen.
- Wie een exemplaar wenst te kopen kan deze avond nog tegen **29,5 euro**! (Later wordt dit aangeboden aan 35 euro.)
- Wie zijn exemplaar niet kan ophalen:
  - Binnen Vlamertinge zullen we het aan huis brengen.
  - Anderen: kunnen bij voorzitter Frans Lignel ophalen (Kasteelweg 40 8908 Vlamertinge)
- Vóór eind december worden alle overige vooraf betaalde (incl. verzendingskosten) exemplaren met de post bezorgd.
- Het boek kan ook gekocht bij Standaard Boekhandel Ieper of bij de voorzitter of een bestuurslid.

Uw Flambertusbestuur:
Paul Bouton, Els Deroo, Kris Devloo, Frans Lignel, Ignace Vandenbussche, Fernand Vanrobaeys, Roos Wildemeersch

www.flambertus.be – info@flambertus.be

.

Het kerststal uit : Google books

Hier beghint een proper ende gheestelick boecxken, ende leert hoe ..., Volume 1